

N:o 56.

Af herr **A. E. Petersson** i *Hamra m. fl.*, om *skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande förändrade grunder för aflöning af statens embets- och tjänstemän.*

Svenska Riksdagen har nu i flera år af Konungen i dess trontal hugnats med den fägnesamma underrättelsen att statens finanser befinna sig i ett blomstrande tillstånd, men samtidigt och i jemnbredd med denna statens blomstring råder inom landets alla näringsgrenar en stagnation och ett betryck så stort, att något likartadt ej af nu lefvande generation blifvit skådadt. Konkurser och dermed åtföljande tvångsförsäljningar af fast egendom kunna räknas i tusental, synnerligast under sistförflutna året, och få äro de egendomar, som kunnat ens under frivillig försäljning realiseras till taxeringsvärdets belopp, men många blott till halfva detta värde. Arrendena å såväl enskildas som kronans egendomar äro i ett ständigt fallande. Fabriker och verkstäder stängas i brist af köpare af dessas alster, och arbetarne blifva derigenom utan arbete och dermed äfven bröd. Allt tyder således på att ett omslag i statskassans årliga öfverskott är att emotse, och en bemärkansvärd minskning i en del af statskassans inkomster har också redan gjort sig gällande. Den tid har ännu ej hunnit i minnet förblekna, då den skattdragande allmänheten fick åtaga sig tilläggsbevillning till följd af brist i statskassan och vid minnet häraf och med fäst afseende på nu rådande bedröfliga förhållanden, måste det vara Riksdagens både rätt och pligt att vidtaga sådana ändringar i statsförvaltningen, som kunna lända till statens framtida nytta och gagn, äfven om enskildas fördelar derigenom komma att beröras. Af

betydligt inflytande på statskassans utgifter äro de enorma belopp, som i form af löner, dyrtidstillägg, tjänstgöringspenningar och pensioner utgå till statens alla civila och militära embets- och tjänstemän. När under 1870-talet höga pris voro rådande å nästan alla lefnadsförnödenheter, då var det svårt för löntagaren att kunna reda sig. Inom löntagarnes alla grader uppstod då en allmän klagan och begäran om löneförhöjning eller dyrtidstillägg och sådan blef också af Riksdagen beviljad. Nu deremot när prisen å lefnadsförnödenheter äro lägre, synnerligast å spannmål, än de på flera tiotal af år varit, så hafva likväl tjänstemännen sina löner oförminskade och skörda alltså af de låga prisen en oskäligen vinst och fördel. Ett dylikt förhållande måste mer och mer framkalla olika meningar i åskådningssättet om landets allmänna väl. Många äro därför de röster bland de skattdragande, som nu yrka på en nedsättning af tjänstemännens lönebelopp. Om så ock komme att ske, skulle otvifvelaktigt, under gynnsamma ekonomiska förhållanden inom näringarna, landets tjänstemän snart nog återkomma med förnyade yrkanden om löneförhöjning. Grunden till dessa missförhållanden och kastningar fram och åter ligger med all säkerhet derutinnan, att man vid regleringen af tjänstemännens löner tagit penningen såsom måttstock i stället för vissa naturaprodukter, såsom fordom i dylika fall varit vanligt. När dertill Riksdagen begick den oförsigtigheten att indraga till staten alla militära och de flesta af civilstatens boställen och, då nu de fallande arrendena å dessa mer och mer komma att minska statskassans inkomster, så blir den genomförda löneregleringens brister och misstag allt mer och mer i ögonen fallande. Den delvis följda principen och af kronoarrendatorerna nu särskildt framhållna önskan att få utgöra sina arrenden med lösen efter årets markegångspris å vissa bestämda produkter, synes oss rättvis och billig, men på samma gång böra också statens tjänstemän underkastas skyldigheten att utbekomma sina löner efter årets markegångspris. Om alla löner till sina nu bestämda belopp i penningar omsattes att utgå med $\frac{1}{3}$ råg, $\frac{1}{3}$ korn och $\frac{1}{3}$ smör efter ett tjugoårigt medelmarkegångspris, t. ex. från 1866 till och med 1886, under hvilken tidrymd både höga och låga pris varit rådande, och om lönerna härefter komme att utgå efter det sålunda bestämda naturabeloppet i kontanter efter årets markegångspris, så skulle derigenom de stridiga intressena emellan löntagarne och löngifvaren, staten, i väsentlig mån utjemnas och frågan om dyrtidstillägg ej mera behöfva förekomma.

För utredandet och ordnandet af ett sålunda förändradt aflöningsätt kräfvades dock ett drygt arbete och en inblick i statshandlingar,

som för den enskilde motionären äro omöjliga att åstadkomma. Därför få vi föreslå att Riksdagen behagade besluta,

att till Kongl. Maj:t aflåta en underdånig skrifvelse med begäran, att Kongl. Maj:t täcktes till nästa riksdag låta utreda och uppgöra en reglering af samtliga statens embets- och tjänstemäns löner, byggd på grunderna af nuvarande kontanta lönebelopp, omsatt i naturprodukter till $\frac{1}{3}$ råg, $\frac{1}{3}$ korn och $\frac{1}{3}$ smör efter ett tjugooårigt medelmarkegångspris från 1866 till och med 1886, samt att såväl särskildt utgående tjänstgöringspenningar, ålderstillägg, arfvoden och pensioner, blifva efter samma grunder beräknade för att alltsammans sedermera utgå efter årets markegångspris.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles.

Stockholm den 25 januari 1887.

Axel Edvard Petersson.

J. Ericsson.

C. J. Jakobson.

Oscar Larsson.

A. J. Magnusson.

John Örwall.

Johan Petersson,

O. W. Redelius.

Gustaf Anderson.

i Boestad.
